

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 328/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. júna 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Pavlom Piovarčím ml., advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 17/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. augusta 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 17/2013.

2. Zo sťažnosti predovšetkým vyplynulo:

«... K porušeniu môjho základného práva ako sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) došlo a dochádza v doposiaľ právoplatne neskončenom konaní vedenom pred Okresným súdom Košice - okolie pod sp. zn. 17C/17/2013, v právnej veci žalobkyne [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... proti žalovanej [REDAKOVANÉ]... v konaní o určenie neplatnosti závetu, tým, že súd v časových úsekoch nevykonal žiadny úkon a tiež tým, že celková dĺžka trvania konania predstavuje dobu, ktorá je podľa môjho názoru ústavne neakceptovateľná a v právnom štáte neprípustná.

Vyššie označené konanie sa vedie od 26.03.2013, kedy bola podaná žaloba vo veci samej na príslušnom Okresnom súde Košice - okolie.

Súd nariadil a vykonal prvé pojednávanie až po 11 mesiacoch, dňa 25.02.2014. Následne súd konal na pojednávaní dňa 01.04.2014 a ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo až po ďalších 8 mesiacoch, dňa 16.12.2014, na ktorom bol vydaný rozsudok vo veci samej.

Vo veci vydaný rozsudok napadla žalobkyňa odvolaním, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Košice - okolie dňa 02.02.2015. Predloženie veci odvolaciemu súdu trvalo viac ako dva mesiace a odvolaciemu Krajskému súdu Košice vec napadla dňa 24.04.2015.

Odvolací Krajský súd Košice rozhodol o odvolaní žalobkyne až po viac ako 13 mesiacoch, pričom vo veci okrem rozhodnutia o veci samej nevykonal žiadne dokazovanie a žiadny iný úkon. Odvolací súd uznesením sp. zn. 9Cod/4/2015 zo dňa 12.05.2016 zrušil rozsudok súdu I. stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Označené uznesenie spolu so súdnym spisom bolo Okresnému súdu Košice - okolie doručené dňa 09.06.2016.

Následne Okresný súd Košice - okolie vytýčil termín pojednávania na deň 03.10.2016, pričom pojednávanie sa neuskutočnilo, keďže jeho termín bol zrušený na základe oznámenia súdu so stanovením nového termínu pojednávania na deň 15.11.2016, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku vo veci samej.

Uvedený rozsudok napadla žalobkyňa odvolaním zo dňa 28.12.2016. Písomné odvolanie bolo mojej právnej zástupkyňi súdom I. stupňa doručené za účelom vyjadrenia až po 5 mesiacoch od jeho podania na súd. K odvolaniu žalobkyne som sa písomne vyjadrila prostredníctvom mojej právnej zástupkyne dňa 05.06.2017.

Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti vec stále nebola predložená odvolaciemu Krajskému súdu v Košiciach, napriek tomu, že od vydania rozsudku vo veci samej uplynulo 9 mesiacov.

Od podania žaloby ako momentu začatia konania, do dnešného dňa uplynulo 4 a pol roka, pričom predmetná vec doposiaľ nie je právoplatne skončená.

Vzniknutým negatívnym stavom, t.j. celkovou dĺžkou konania a postupom súdu pri prejednávaní mojej právnej veci, došlo celkom zrejme k porušeniu mojich označených ústavných práv.

... V zmysle... nálezov Ústavného súdu, ako v súlade s ustálenou doterajšou judikatúrou Ústavného súdu (napr. III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07), pri rozhodovaní o tom, či došlo vo veci k zbytočným prietahom v súdnom konaní, a tým aj k porušeniu práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, Ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú 1/ právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2/ správanie sa účastníka súdneho konania a 3/ postup samotného súdu.

1) Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci:

Predmetom konania je určenie neplatnosti závetu. Mám za to, že sa nejedná o právne a ani skutkovo zložitú vec. Predmetné konanie tvorí bežnú časť civilnoprávnej agendy všeobecných súdov. Z hľadiska faktickej zložitosti sa podľa môjho názoru jedná rovnako o štandardnú právnu vec. Túto skutočnosť podčiarkuje aj fakt, že vo veci nebolo vykonávané ani znalecké dokazovanie. Je teda zřejmé, že sa nejedná o právne a fakticky tak náročnú vec, aby to odôvodňovalo jej trvanie viac ako 4,5 roka bez právoplatného meritórneho rozhodnutia.

2) Pokiaľ ide o správanie sa účastníka predmetného konania:

Pokiaľ ide o dané kritérium pri rozhodovaní o tom, či došlo k zbytočnými prietahom a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, mám za to, že zo strany mňa ako strany sporu nedošlo k takému správaniu, ktoré by odôvodňovalo záver, že som prispela k prietahom v súdnom konaní. Naopak, som toho názoru, že som po celú dobu trvania konania k tomuto pristupovala aktívne a súčinnosťne.

3) Pokiaľ ide o spôsob, akým súd v konaní postupoval:

Vo vzťahu k postupu súdu v predmetnom konaní je potrebné poukázať najmä na neefektívny a nesústreďený postup súdu. To sa prejavilo jednak v spôsobe vytyčovania termínov pojednávania, v rámci čoho sa prejavili prietahy v trvaní niekoľkých mesiacov, čo bez ďalšieho prispelo k zbytočnému predlžovaniu konania.

Ďalšou skutočnosťou, ktorá má vplyv na neúmerne predlžovanie trvania konania je doba, počas ktorej nebola vec po vydaní rozsudku súdom I. stupňa predložená na konanie a rozhodnutie odvolaciemu súdu, pričom na to neexistoval žiadny dôvod.

Napokon, výhrady vzhladam aj k postupu odvolacieho Krajského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 9Cod/4/2015, v ktorom rozhodoval súd o odvolaní žalobkyne proti rozsudku súdu I. stupňa zo dňa 16.12.2014. Odvolací súd vo veci nevykonal žiadne dokazovanie, jediný meritórny úkon, ku ktorému počas viac ako 13 mesiacov zo strany odvolacieho súdu došlo, bolo rozhodnutie o odvolaní žalobkyne. Uvedený postup, s dôrazom na trvanie odvolacieho konania nepovažujem za ústavne konformný.

Mám za to, že súdy v mojej právnej veci rozhodne nepostupujú tak ako im to ukladá jednak Ústava, rovnako tiež Dohovor, no v neposlednom rade tiež Civilný sporový poriadok, kedy postup súdov nekorešponduje s povinnosťami, ktoré súdom zákon ukladá v otázkach postupu v konaní.

Jedná sa najmä o ust. čl. 17 Civilného sporového poriadku (predtým § 6 Občianskeho súdneho poriadku), v zmysle ktorého „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.“ Rovnako tak súd nerešpektuje ust. § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (predtým § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), v zmysle ktorého „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.“...

Z vyššie uvedených dôvodov preto namietam prietahy v jednotlivých obdobiach označeného konania a tiež celkovú dĺžku trvania konania, ktoré považujem za nesúladne s Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

... Mám za to, že v dôsledku prietahov v konaní na Okresnom súde Košice - okolie došlo k následkom, ktoré sa už nedajú zásadne napraviť alebo odstrániť.

Vzhľadom na skutočnosť, že označený súd si v rozpore s princípmi právneho štátu, resp. v rozpore s právnymi predpismi, neplní jednu zo svojich základných úloh, a to poskytnutie rýchlej a účinnej ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov súdneho konania, dochádza k takému neúnosnému predlžovaniu súdneho konania, že u mňa ako sťažovateľky vyvoláva dojem, že predmetný súdny spor nebude možné skončiť.

Som toho názoru, že pod vznik týchto prieťahov v konaní sa podpísala nečinnosť a laxný prístup konajúceho súdu, ktorý je jednoznačne na ujmu účastníkov konania.

Celý priebeh konania vo mne vzbudzuje silnú stratu dôvery k súdu ako inštitúcii, ktorej hlavnou úlohou je ochrana zákonnosti, a ktorá svojím postupom hrubo porušuje základný zákon štátu, resp. jedno zo základných práv zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy (ÚS 58/02).

... V zmysle čl. 127 ods. 3 Ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie, ak deklarovanie porušenia práva a príkaz konať bez zbytočných prieťahov nemožno považovať za dostatočné a prieťahy v konaní sa už nedajú napraviť ani odstrániť (III. ÚS 14/02).

Nemožnosť dosiahnutia prejednávania mojej právnej veci v lehote zodpovedajúcej ústavným a zákonným požiadavkám, s tým spojená nemožnosť dosiahnutia právoplatného vyriešenia predmetného sporu, vo mne vyvoláva pocit straty dôvery v súdny systém ako taký.

Naviac, prejednávaná vec, resp. prieťahy v nej spôsobené, majú význam aj v širšom kontexte. Žalobkyňa sa neustále domáha vstupu do rodinného domu, ktorý bol predmetom závetu, pričom dňa 01.03.2016 podala na Okresnom súde Košice - okolie žalobu, v zmysle ktorej žiadala, aby mi bola uložená povinnosť vydať kľúče od rodinného domu a strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Konanie sa vedie pod sp. zn. 15C/204/2016.

Do času, kedy nedôjde k právoplatnému skončeniu konania vedeného na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 17C/17/2013, ja nemám žiadne právne prostriedky, ktorými by som sa mohla domáhať zrušenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu z dôvodu zmeny pomerov.

Je teda zrejmé, že vzhľadom na prietahy spôsobené v označenom súdnom konaní, ktorých zavinením je celková dĺžka tohto konania neprípustná, moje právne postavenie je neisté, neviem si definitívne usporiadať vlastnícke vzťahy k nehnuteľnosti, ktorú obývam, čo má nezanedbateľný negatívny vplyv aj na kvalitu môjho života.

Mám za to, že vzhľadom na doterajší priebeh konania, ktoré vykazuje znaky zbytočných prietahov, pričom vzhľadom na doterajší priebeh konania, samotné uplatnenie právomoci Ústavného súdu v podobe príkazu okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov dostatočne nereparuje porušenie môjho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy.

Z uvedených dôvodov preto ako sťažovateľka považujem za vhodné, aby mi bolo taktiež priznané primerané finančné zadosťučinenie, a to v sume 5000 Eur.

Zároveň si uplatňujem náhradu trov konania titulom trov právneho zastupovania v konaní pred ústavným súdom... v sume 312,34 Eur.

... Na základe vyššie uvedených skutočností mám za to, že postupom Okresného súdu Košice - okolie, t.j. nečinnosťou, nesústreďenosťou a neefektívnosťou v konaní 17C/17/2013, došlo k prietahom v konaní, a tým k porušeniu môjho základného práva garantovaného Ústavou, a to práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, navrhujem, aby Ústavný súd na základe vyššie uvedených skutkových a právnych skutočností a vykonanému dokazovaniu vo veci nálezom rozhodol:

1) Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/17/2013, porušené bolo.

2) Okresnému súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/17/2013, prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3) Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5000 €, ktoré je Okresný súd Košice - okolie povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4) Okresný súd Košice - okolie je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania na účet jej právneho zástupcu, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.»

II.

3. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

4. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní „o neplatnosť závetu“ vedenom pod sp. zn. 17 C 17/2013.

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva

k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

7. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

8. Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad vyvoditeľných z § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

9. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

10. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil možnosť podať sťažnosť na prietahy v súdnom konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

11. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediaciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnená podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

12. Keďže zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je kvalifikovane právne zastúpená, sťažnosť na prietahy v konaní nepodala a ani netvrdí, že ju nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodiť ani z obsahu jej sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd, opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04), dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu (napr. nedoručenie rozsudku) niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznaného jej podľa čl. 48

ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto bolo potrebné jej sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu neprípustnosti.

13. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2018